

גליון קע"א
שנה ה' תשע"ו

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

סיפורי חז"ל

אמרו מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו כיצד נערכה שמחה זו? במוצאי יום טוב ראשון של חג הסוכות היו יורדים לעזרת נשים ומתקנים שם תיקון גדול, כלומר עושים הכנות, מניחים קרשים שאפשר יהי לעמוד עליהם וכו', ומנורות של זהב היו שם, וארבעה ספלים של זהב בראשיהם, וארבעה סולמות לכל אחד ואחד, וארבעה ילדים מפרחי כהונה ובידיהם כדים של שמן בגודל של מאה ועשרים לוג, והם מטילים שמן לכל ספל וספל, מבלאי מכנסי הכהנים ואבנטיהם, היו עושים פתילות והיו מדליקים בהם, ולא היתה חצר בכל ירושלים שלא הי' בה אור מאורה של בית השואבה. חסידים ואנשי מעשה היו מרקדים לפני העם כאבוקות של אור שבידיהם, והיו אומרים לפניהם דברי שירות ותשבחות, והלוויים היו מנגנים בכנורות ובנבלים ובמצלתיים, ובחצוצרות וכלי נגינה אחרים, כשהם עומדים על חמש עשרה המעלות היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים, כנגד חמשה עשר שיר המעלות שבתהלים, ושני כהנים היו עומדים בשער העליון היורד מעזרת ישראל לעזרת נשים, ושתי חצוצרות בידיהם, קרא התרנגול, תקעו והריעו ותקעו, הגיעו למעלה העשירית, תקעו והריעו ותקעו, הגיעו לעזרה, תקעו והריעו ותקעו, היו תוקעים והולכים עד שמגיעים לשער היוצא למזרח, הגיעו לשער היוצא למזרח, הפכו פניהם למערב ואמרו, אבותינו שהיו במקום הזה אחוריהם אל היכל ה' ופניהם קדמה, והמה משתחוים קדמה לשמש (יחזקאל ח') ואנו לי-ה עינינו, וכשהיו נפטרים זה מזה היו אומרים "יברכך ה' מציון וראה בטוב ירושלים כל

פרשת השבוע

ועלה אל הגג לסכך אותה מתוך שמחה וצהלה, בכל משך ימי החג כמעט ולא יצא מן הסוכה גם תפילת מנחה ומעריב התפלל בה, אף את שיעוריו עם התלמידים לימד כאן, כי היה יקר בעיניו כל רגע ורגע שיכולים לשהות בסוכה כמוצא שלל רב. וראה בס' משפטין ליעקב חלק א"ח סי' נ"ב שבירר השאלה במי שחשקה נפשו לקיים מצות סוכה כעין תדורו ממש, ויושב בה יומם ולילה, ורוצה שלא לילך להתפלל בביהכ"נ רק לאסוף מנין תוך סוכתו ולהתפלל, אם שפיר למיעבד הכי או דילמא עדיף לילך לביהכ"נ משום ברוב עם הדרת מלך, ואחרי שקלא ובריא בדברי הפוסקים קדמאי ובתראי, הסיק להלכה דמי שיושב בסוכה כל היום ותורתו אומנותו, י"ל דחשיב בביהמ"ד קבוע, ומצורף לזה מצות וקדושת הסוכה עדיף מברוב עם הדרת מלך. והיה מעשה בזמן שצוררי ישראל נשאו ראש ואימתם היתה על ראש היהודים, התפרצה כנופיית ערלים בלילה הראשון של החג אל סוכת הרבי בעל "ויגד יעקב", וביקשו להשתולל שמה ולפרוע פרעות כדרכם, ויהי כאשר פתחו את דלת הסוכה להיכנס פנימה, ראו פתאום אור גדול שלא היו מסוגלים לסבול, כך סיפרו אח"כ לעמיתיהם ונבהלו מאד עד כי נתבלבלו עשתונותיהם, ומיהרו לברוח מן הסוכה ולהימלט על נפשם, ויהי לפלא.

מסופר: חסידו של הרה"ק רבי מרדכי מטשערנוביל זיע"א, קנה לחג הסוכות אתרוג מהודר עבור רבו, והחליט גם לקנות אתרוג עבור הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א. אך לאחר שקנה את האתרוג השני, הבחין כי הוא מהודר הרבה יותר מן הראשון, ולכן החליט שיתן אותו לרבו. כשהגיע אותו חסיד לצדיק מרוזין, מסר לו את האתרוג הפחות מהודר, אך הצדיק התבונן בו בפליאה, וחזר ושאל כמה פעמים: "האם זה האתרוג שלי"? נבהל אותו חסיד, הוציא את האתרוג המהודר יותר וסיפר לצדיק את כל מה שארע. לאחר מכן הגיע החסיד אל רבו - הרבי מטשערנוביל, וללא אומר ודברים מסר לו את האתרוג הפחות מהודר. הצדיק התבונן ממושכות באתרוג ושאל בפליאה "האם מישוהו נגע באתרוג שלי"? גם הפעם לא היה מנוס לחסיד, והוא סיפר לרבו את הדברים כהווייתם. הצדיק השתתק לרגע, ואחר פנה אליו ואמר "דע לך שביום ט"ו בשבט נגזר ונקבע בשמים לכל אחד איזה אתרוג יקבל לחג הסוכות. ועל כן מלכתחילה לא היה טעם בהחלפת האתרוגים.

מסופר: כשהתקרב ובא חג הסוכות, היה הגה"ק רבי יעקב חזקיה מפאפא זיע"א בעל "ויגד יעקב" טורח בגופו בבנין הסוכה ובזריות כילד טיפס

זמני השבת

זמני יציאת החג:

ירושלים: 7:04 ת"א: 7:05 ר"ת: 7:43

חג הסוכות

זמני כניסת החג:

ירושלים: 5:54 ת"א: 6:09

בעבודתו עבור סוכתו של הרבי הקדוש לא ידע הנגר מימיו.

כאשר התקדש חג-הסוכות, נכנס הרבי מסטריקוב אל הסוכה, ראה את הנגר, הרחבות והיופי אשר בה, ושמח גם הוא. קידש על היין, בירך 'שהחינו' בקול שירה ותודה, והסב עם בני ביתו ברחבות. הגיע גם הנגר לסוכה, נתיישב בענווה בפנינה, והביט ברבי ובבני-ביתו בעיניים זוהרות, מלאות תודה. נתמלא גם לב הצדיק תודה לנגר, ואמר לו: "הרחבת את דעתי בסוכה המפוארת שבנתי. אני רוצה להודות לך על עבודתך הקשה, לשלם לך עבור מאמצך, ואיני יודע במה. בקש ממני משהו – כל דבר שלבך חפץ – בנים, אריכות – ימים, בריאות הגוף והנפש – ואני אברך אותך".

נדהם הנגר. למחווה כזאת לא ציפה. תחילה לא ידע מה לענות. הרי עכשיו יוכל לבקש כל מה שתמיד חלם! עודד אותו הרבי בניע-ראש, והנגר התעשת. "מורי ורבי", פתח ואמר, "איני רוצה באריכות-ימים או בעושר וכבוד. כל רצוני הוא דבר אחד קטן – שאזכה לשבת בד' אמותיו של הרבי הקדוש ולשמש אותו גם בעולם-הבא, כשם שאני משמש אותו כאן, בעולם-הזה". שמע הרבי את בקשתו הלא פשוטה של הנגר, הרצין הצדיק, שקע במחשבות עמוקות, והנגר יושב חרד, שמא הגדיש את הסאה, שמא ביקש יותר מדי.

אחרי דקות אחדות של דומייה מתוחה אמר הצדיק: "אקיים את דברי ואברך אותך כפי שהבטחתי. אך עליך לדעת, שכדי לזכות במה שביקשת, יהיה עליך לסבול הרבה ייסורים בעולם-הזה; דע את אשר אתה נוטל על עצמך". "אני מקבל עלי את כל הייסורים שבעולם, ובלבד שאזכה לשמש את הרבי בעולם-הזה וגם בעולם-הבא!", אמר הנגר בהשתוקקות, בביטחון מוחלט. השיב לו הצדיק: "בני, הזהרתי אותך, ואתה אינך חוזר בך מבקשתך. אם-כן, גם אני מסכים. אברך אותך שתנוח בד' אמותי בעולם-הזה ובעולם-הבא". ומאז, מדי שנה, כל עוד חי הצדיק רבי פישל מסטריקוב, הקים לו הנגר בכל שנה סוכה לתפארת.

כשנסתלק הרבי לבית עולמו, נפל הנגר למשכב. שמונה-עשרה שנה שכב במיטתו, ומחלתו לא נתרפאה. הנגריה דממה, הכלים החלידו, גופו סבל ייסורים קשים, אך רוחו לא נפלה. אדרבא, אמר לעצמו, עוד מעט אזכה לשוב ולשמש את הרבי. מקץ שמונה-עשרה שנות מחלה יצאה נשמתו בטהרה. זכרו אנשי החברה קדישא את צוואתו של הצדיק וזכרונו-לברכה, וזכרו את קברו של הנגר סמוך לקבר רבו, בתוך ד' אמותיו. הניחו מצבה על קברו, ועליה נחרט: "פ"נ פלוני. מי שהתאבק בעולם-הזה ובעולם-הבא בעפר רגלי צדיקים".

מסופר: בשכנותו של הרב"ק רבי פישל מסטריקוב זיע"א גר נגר יהודי. איש פשוט היה, ירא-שמים ומדקדק במצוות, ככל שהגיעו ידיעותיו. מדי שחר היה בין עשרה הראשונים שהתייצבו לתפילת שחרית, התפלל בתמימות ויצא לעבודת יומו. איש ישר היה, בעל חסד, מומחה במלאכתו ונהנה מיגיע כפיו. במשך כל היום שהה בנגריה. שם, בין בולי-העץ, כלי-העבודה הגדולים וריחות הדבק המתבשל מעל הפתיליה – בילה את יומו. ידיו אוחזות בעץ ביד אמונה, ופיו ממלמל פסוקי תהילים של דוד המלך נעים וזמירות ישראל. מוחו לא היה מסוגל להבין את פירוש המלים שאמר, אך נשמתו הבינה גם הבינה. ארוחת צהריים היה אוכל בנגריה, ולאחר שהתפלל מנחה, עבד עוד שעתיים-שלוש, סידר את הכלים במקומם, והלך לביתו, להתרחץ ולהחליף את בגדיו.

עכשיו יילך לבית-המדרש להתפלל ערבית ולשמוע שיעור בתורה. לרגעים אלה המתין כל היום. הרבה מהשיעור לא היה בכוחו להבין, אך קול הלימוד ומראה תלמידי-החכמים מסביב הישרו עליו תחושת התעלות. נהג הנגר להצטנף על קצה ספסל אחרון, ולהביט משם בהערצה ברבי הקדוש, המעביר את השיעור. לעיתים השתוקק מאוד להבין מה אומרות שפתי הרבי, אך מוחו לא היה מסוגל לעקוב אחר השטף. או-אז היה עוצם את עיניו, מניח לקול התורה לחדור את תוך נפשו, כקולה של אם המשמיעה שיר-ערש לילדה הקט. בתום השיעור היה הולך מאושש אל ביתו, ומפקיר את גופו העייף לשינה כשהוא מלא עונג רוחני. כך נהג כל הימים.

אהבתו לרבי פישל היתה עצומה. לעיתים לא התאפק ונכנס בתירוצים שונים לבית הרבי, אולי יודמן לו לעשות בשביל הרבי איזו שליחות. באחת הפעמים, בימים שבין יום-הכיפורים לסוכות, נכנס כדרכו לבית הצדיק, הביט ונדחם: רבו עמד בחצר מזיע, ידיו פצועות, חולצתו מלוכלכת, וסביבו מוטלים בעירבוביה קרשים וכלי-עבודה. בירך הנגר את הרבי. נשא אליו הרבי מבט אוהב, הצביע בפטיש שבידו לעבר הקרשים המושלכים, וזרועותיו צנחו. לא אמר מלה, רק חייך במבוכה. אמר לו הנגר: "ירשה לי כבוד הרבי, הרי אני נגר ויודע לעשות סוכות. אני אקים סוכה כהלכה. רק דבר אחד אני מבקש: שיתיר לי הרבי לשבת עמו בסוכה". קיבל הצדיק את ההצעה, והנגר פתח במלאכה. ניכר היה שבעל-מלאכה הוא. העמודים נתקעו באדמה כמעצמם, המסמרים פילחו את הקרשים כאילו נורו מקשת. והנה הסכך כבר נערם על גג הסוכה, וסדינים צבעוניים מכסים את הדפנות. אושר כזה

"ולקחתם לכם ביום הראשון" – ראשון לחשבון עוונות

מעשה המובא במדרש: במדינה שהצטבר לה חוב גדול של מס למלך, שלח המלך כמה פעמים לגבותו, אך הם לא שלמו, כי היה החוב גדול. מה עשה המלך? אמר לבני פלטרין שלו: עמדו ונלך אליהם. עד שהם הולכים כברת דרך, שמעו זאת בני המדינה. מה עשו? התחילו גדולי המדינה יוצאים לקראת המלך, אמר להם מי אתם, אמרו לו בני מדינה פלונית אנו, אמר להם ומה אתם מבקשים, אמרו לו בבקשה ממך עשה עמנו חסד לפניך משורת הדין למחול לנו על החוב, כי אין בידנו מה ליתן. אמר להם: בשבילכם אני מוותר לכם על שליש מהחוב. המשיך המלך בדרך, והנה יצאו חיילי המדינה לקדמו, אמר להם מי אתם, אמרו לו בני המדינה פלונית, אנא אין לנו לשלם, בבקשה ממך תרחם עלינו, אמר להם: בשבילכם אני מניח עוד שליש. עד שהוא מהלך עוד, יצאו כל בני המדינה אליו גדולים וקטנים, אמר להם מה אתם מבקשים, אמרו לו: אדוננו המלך, אין לנו כוח ליתן מה שאנו חייבים לך, אמר להם: בשבילכם אני מניח הכל, אבל מכאן ואילך חשבון חדש הוא.

כך הוא הנמשל:

המלך – זה מלך מלכי המלכים הקב"ה ישתבח שמו, בני המדינה אלו ישראל שעשו עוונות במשך השנה. בערב ראש השנה החסידים מתענים, והקב"ה מוחל שליש מעוונותינו, ומראש השנה ועד יום הכפורים, הבינונים מתענים והקב"ה מוחל עוד שליש מעוונותינו. וביום הכיפורים כל ישראל מתענים ומבקשים רחמים אנשים ונשים וטף, והקב"ה מוחל לנו הכל, שנאמר "כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'", מה ישראל עושים, נוטלים לולביהם ביו"ט ראשון של סוכות, ומהללים ומקלסים לפני הקב"ה, והקב"ה מתרצה להם ומוחל להם, ואומר להם: הרי ויתרתי לכם את כל עוונותיכם אבל מעכשיו הוא ראש חשבון, לכן כתוב: "ולקחתם לכם ביום הראשון" – ראשון לחשבון עוונות...

(מדרש תנחומא פרשת אמור)

ליומא דהילולא של הגה"ק רבי אליהו מוילנא זיע"א

י"ט תשרי

התמדתו בתורה של הגאון הקדוש מוילנא זיע"א היתה מופלגת. כל יום היה חוזר מאה דפים, ובכל חודש היה חוזר על תלמוד בבלי. בימי חג ומועד היה חוזר על המסכת מענינא דיומא, בכל שבת היה עובר על מסכת שבת ועירובין, ובחג הפסח על מסכת פסחים וכו'. במוצאי יום כפור מיד לאחר שהבדיל על הכוס התחיל ללמוד במסכת סוכה, ולא הפסיק עד שסיים אותה.

מספרים: פעם קודם חג הסוכות הוכיח הגר"א ואמר, כי חובה על כל תלמיד שיהי' עכ"פ בקי במסכת אחת בע"פ, למען לא יבטל והגית בלכתו בדרך. תלמיד שקיבל על עצמו לדעת בע"פ במסכת סוכה ובא להבחין אצלו, הגר"א התחיל לשאול אותו כמה מחלוקת יש במסכת סוכה בין ר"מ ור"י, בין רבה ור"י, אביי ורבא, ור"פ ור"ה בר"י, וכל התנאים ואמוראים? ואח"כ פתח הגר"א ומנה אותם, ונתח לנתחיה כל המסכת, וכמה פעמים נזכרו המחלוקת בין תנאים ואמוראים, וכמה פעמים הלכה כזה או כזה, וכמה דינים מתוספתות וירושלמי, וסוכות פסולות כמנין סוכה חסירה, וכך היה בקיאותו בכל התלמוד בבלי וירושלמי, בזה"ק ותיקונים, וספר היצירה בעמקות. וכולם היו נכונים על שפתיו ערוכים בכל ושמורים בלבו עד להפליא.

מסופר: פעם אחת בערב שבת נודמן הגה"ק רבי חיים מואלוזין זיע"א תלמידו של הגר"א לזילנה, ועוד טרם שהספיקה לו השעה להכין את עצמו לכבוד שבת, בא שליח מיוחד מבית הגר"א בבקשה למחר ולבוא לבית רבו, כמובן נודרו רבי חיים זצ"ל ומיהר לשם. כשבא לבית הגר"א מצא את כל בני ביתו כשפניהם זעופות, הם ספרו לו שזה שלושה ימים רצופים סגור הגר"א בחדרו, אינו מקבל פני איש ואנשי ביתו בכללם, וגם אינו טועם מאומה. נכנס רבי חיים לחדרו של הגר"א והתחלחל, הגאון ישב ויגע ועמל בסוגיא חמורה, ראשו חבוש מפה רטובה במים, ושקוע בעיון רב. כשראה הגר"א את רבי חיים שמח לקראתו ותוך כדי שאילת שלום אמר לו: מתחבט אני כבר שלשה ימים בסוגיא חמורה אחת בירושלמי, ואיני יכול לפותרה בהלכה, עיין רבי חיים בירושלמי ופתח ואמר: רבי ומורי ירשני נא לפתוח לפניו פתח בסוגיה זו כחודו של מחט, כי לפי עניות דעתי יכולים לפרש דברי הירושלמי על פי דרך זו, וכאשר רק התחיל רבי חיים בבאורו צהבו פני הגר"א וענה ואמר: ראה כמה גדולים דברי חז"ל (תענית ז') "הרבה למדתי מרבתי ומתלמידי יותר מכולם". מיד התיר הגר"א את המפה והסירה מעל ראשו, ובקש לתת לו דבר מה לאכול כדי שלא יכנס לתוך השבת כשהוא מתענה.

צין אדם לחברו

הכנסת אורחים בשמחה

הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א (יומא דהילולא ט"ו תשרי) היה מפורסם כאוהב ישראל גדול ומכניס אורחים עצום. מעשה ונקלע יהודי אחד מאוחר בלילה לעירו של רבי מרדכי'לע ובא לבקש אכסניה בביתו של הרבי. ובהיות שהשעה היתה מאוחרת מאד הגבאי כבר לא היה שם. הצדיק בעצמו קיבל את פני האורח והציע לו מיטה, וישאלוהו אם הוא רעב ורוצה לאכול? האורח השיב בחיוב שרצונו לאכול. וילך הרבי ויביא לו לחם וחמאה, הנוהג בימים ההם היה לאפות לחם בבית, ודרכם היה לעשות לחם גדול מאד, שהיה מספיק למשפחה שלימה לכמה ימים. ולחם כזה הגיש לו הרבי, וכדי שיערב לו אכילתו באכלו כל כך מאוחר שהיה כבר בשעה שתיים בלילה, לא רצה להשאירו לבדו, לכן התיישב הצדיק אצלו להיות לו לצוותא. כשהאורח סיים לאכול את הפרוסה הגדולה שהיתה די והותר לכמה ימים, שאלו הרבי אם ירצה עוד פרוסה אחת? השיב הן, וימהר הרבי ויגיש לו בשמחה ובמאור פנים. בסיימו לאכול את הפרוסה השניה שאלו הרבי שוב אם רוצה עוד? והלה השיב כן, אוכל עוד, וכך אכל עוד ועוד עד שכמעט וגמר את כל הלחם, דבר שהיה חוץ לדרך הטבע שאדם אחד יכול לאכול כל כך הרבה. כאשר שאלו הצדיק שוב אם ירצה עוד לאכול? השיב ואמר: לא, יותר כבר לא נכנס בקרבי. ויפנה רבי מרדכי'לע אל האיש ויאמר לו במחילת כבודך, ברצוני לשאול אותך האם תמיד אתה אוכל כל כך הרבה? אמר לו האורח: האמת לא אכחד מכבודו כי אין זה מדרכי כלל, אבל כשראיתי

איך שהרבי זורח וזוהר משמחה ורווה נחת וחדווה על כל טעימה וטעימה שאני טועם, גמרתי בנפשי לגרום לו הנאה זו, ולכן אכלתי במסירות נפש ממש, לא היה באפשרותי לאכול יותר. כאן רואים מעלת שניהם גם של הרבי וגם של היהודי הפשוט.

לא התביישתי בפשוטי העם

הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א היה מזמין אליו אל הסוכה אנשים פשוטים מאד. כששאלוהו פעם לטעם הדבר, מפני מה נראה לו לשבת בסוכה דוקא עם פשוטי עם כאלה? השיב הצדיק סניגורן של ישראל: לעתיד לבוא כשיזמינו את כל הצדיקים להיכנס אל סוכת עזרו של לוי, ואני לוי יצחק גם אני יהיה לי חשק להיכנס אל אותה סוכה, הרי בודאי יעקב אותי מלאך בכניסה, וישאל בכעס איך אתה מעיז להידחק כאן בין צדיקים וגדולי עולם? ואומר לו על כך: אל סוכתי נתתי גם כן להיכנס לאנשים פשוטים, וכלל לא התביישתי בהם.

ללמוד תורה וגם לעזור בבית

מסופר על אברך בן תורה שנכנס אל הגאון מבריסק רבי יצחק זאב הלוי סולובייצק זיע"א, והתאונן כי אשתו דורשת ממנו לעזור בבית בטיפול הילדים, הוא טוען שיש לו פטור כי תלמוד תורה כנגד כולם, עם מי הצדק? השיב לו הגאון: הלא אפשר לקיים שניהם, כשהייתי אברך אב לשלושה ילדים מה עשיתי, הושבתי ילד אחד על ברך אחת, השני על הברך השניה, בידי נענעתי את עריסת התינוק, ובינתיים שקעתי בלימוד.

הילולא דצדיקא

שבת קודש י"ג תשרי
הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהביטש ב"ר
אברהם המלאך (תקפ"ח)
הגה"ק רבי עקיבא איגר ב"ר משה (תקצ"ח)

יום ראשון י"ד תשרי
הרה"ק רבי ישראל ב"ר שבתי מקאזניץ
(תקע"ה)
הרה"ק רבי יוסף צבי ב"ר ישראל דושינסקי
(אב"ד ירושלים - תש"ט)

יום שני ט"ו תשרי
יעקב אבינו
הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא ב"ר ישכר בער
(תרנ"ו)

יום שלישי ט"ז תשרי
הרה"ק רבי שמעון מירוסלב ב"ר ישראל
(תרנ"ו)
הגה"ק רבי צבי הירש ב"ר שלמה שפירא (דרכי
תשובה - תרע"ו)

יום רביעי י"ח תשרי
הגה"ק רבי משולם איגרא ב"ר שמשון (אב"ד
פרעסבורג - תקס"ב)
הרה"ק רבי נחמן ב"ר שמחה מברסלב (תקע"א)

יום חמישי י"ט תשרי
הגה"ק רבי אליהו ב"ר שלמה זלמן (הגאון
מזילנא - תקנ"ח)
הרה"ק רבי יעקב יצחק ב"ר אשר (היהודי
הקדוש - תקע"ד)
הגה"ק רבי אליעזר (יחזקאל) ב"ר יצחק פאפו
(פלא יועץ - תקפ"ד)

יום שישי כ' תשרי
הרה"ק רבי אברהם יהושע העשל ב"ר יעקב
(רבי העשל מקראקא - תכ"ד)

פרפראות

אמר אדמו"ר הרה"ק רבי דוד משה
זיע"א מקרעטשניף זיע"א בשם זקינו
הרה"ק הרבי ר' מרדכי מנדבורנא
זיע"א (יומא דהילולא ט"ו תשרי)
שאמר ביאור בדברי הפסוק (בראשית
כ"ה - כ"ג) "ורב יעבוד צעיר" וז"ל:
שהאדם רואה אדם גדול ורב ידע
נאמנה ש"יעבוד צעיר" משום שהוא
עבד ויגע בעבודה בצעירותו.

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

לע"נ
הרה"ק ר' מרדכי שמואל ז"ל
ב"ר יוסף יבלט"א
נלב"ע ט"ו תשרי